

Pöytäkirja

20.10.2023

23-2211

PATENTTILAKITYÖRYHMÄN 12. KOKOUS

Aika keskiviikko 20.9.2023 klo 10.00-12.00
Paikka Valtioneuvoston kokouskeskus, Eteläesplanadi 10, Neuvotteluhuone 110 Julkisuus
Läsnä Maija Lönnqvist / teollisuusneuvos, TEM (pj.)

Marjo Aalto-Setälä / johtava lakimies, Patentti- ja rekisterihallitus
Pinja Jaspers, / ASM Microchemistry Oy, Patentti-Insinöörit ry
Heidi Adler / johtaja, IPR, Orion Oyj, Suomen teollisoikeudellinen yhdistys ry
Karri Leskinen / toimitusjohtaja, Boco IP Oy Ab, Suomen Patenttiasiamiesyhdistys ry
Albert Mäkelä / lainopillinen asiamies, Suomen Yrittäjät ry
Minna Aalto-Setälä / lakimies, Keskuskauppakamari
Pauli Laitinen / Manager, IPR, Valtion teknillinen tutkimuslaitos VTT Oy
Jaakko Ritvala / markkinaoikeustuomari, Markkinaoikeus

Tanja Müller / johtava asiantuntija, TEM (sihteeristö)
Olli Sievänen / johtava neuvontainsinööri, Patentti- ja rekisterihallitus (sihteeristö)
Noora Laine / lakimies, Patentti- ja rekisterihallitus (sihteeristö)
Isabel Karlö / korkeakouluharjoittelija, TEM (sihteeristö)

(Poissa: Anna Vuopala / hallitusneuvos, OKM; Jarkko Vuorinen / johtava asiantuntija, Kilpailu- ja kuluttajavirasto; Timo Minkkinen / sotilasyli-insinööri, Pääesikunta; Emma Thomasén / hallitussihteerä, PLM; Johanna Flythström / asianajaja, rekisteröity patenttiasiamies, Suomen Asianajajaliitto SAL, Roschier Asianajotoimisto Oy; Peppiina Huhtala / asiantuntija, Elinkeinoelämän keskusliitto EK; Stiina Löytömäki / erityisasiantuntija, TEM)

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.05.

2 Osallistujien toteaminen ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

3 Ehdotus uudeksi patenttilaiksi – luvut 1, 2, 3 ja 6

Olli Sievänen esitteli sihteeristön koostamaa ehdotusta uudeksi patenttilaiksi, joka käsitti lain sisällysluettelon ohella lain yleisiä säännöksiä, keksinnön patentoitavuutta, sekä yksin- ja etuoikeutta koskevat luvut 1, 2, 3 ja 6.

Lakiluonnoksen yleinen rakenne

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Työ- ja elinkeinoministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Aleksanterinkatu 4
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
09 1606 2160
+358 9 1606 2160

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo.tem@gov.fi
www.tem.fi

Säännösten esitysjärjestyksessä ja muotoilussa on otettu mallia erityisesti Ruotsin patenttilaista. Lakiluonnoksen sisällön ja esitysjärjestyksen yhdenmukaisuutta on tarkistettu myös muun kansainvälisen sääntelyn sekä erityisesti EPC:n kannalta. Lakiluonnoksen sisältämät keskeisimmät rakenteelliset muutokset nykyiseen patenttilakiin ovat lain säännösten jakaminen 20: een lukuun sekä pykälien otsikointi. Lakiluonnoksessa jokaiselle pykälälle on annettu sen sisältöä vastaava otsikko. Pykäläotsikoinnissa on otettu mallia erityisesti tavaramerkki- ja kaupparekisterilaista sekä Ruotsin uutta patenttilakia koskevasta ehdotuksesta (SOU 2015:41). Lopulliseen lakiesitykseen suunnitellaan juoksevaa pykälänumerointia. Säännösten keskinäistä esitysjärjestystä on vielä tarkoitus hioa jatkotyöstämisen myötä. Lakiluonnoksen valmistelun yhteydessä on kiinnitetty myös erityistä huomiota siihen, miten nykyisen patenttilain pykälämuotoilu ja laissa käytettyä termistöä voisi päivittää ja modernisoida siten, että lain aineellinen soveltamisala olisi lainlukijan näkökulmasta nykyistä selkeämpi.

Lakiluonnoksen ensimmäinen luku: yleiset säännökset

Ensimmäisen luvun muotoilussa on otettu mallia erityisesti tavaramerkkilaista, jossa lain yleiset säännökset, kuten määritelmä- ja soveltamisalasäännökset, on sijoitettu lain alkuun. Ensimmäisen luvun osalta nostettiin jatkopohdinnan aiheeksi, miten ensimmäisen luvun lopullisessa pykälämuotoilussa toteutetaan pykälän sisäiset viittaukset muihin lakeihin (ns. viittaussäännösten muotoilu).

Lakiluonnoksen toinen luku: keksinnön patentoitavuus

Lakiluonnoksen toisen luvun ja kolmannen luvun osalta esitysjärjestyksessä on otettu mallia erityisesti EPC:stä ja Saksan patenttilaista, joissa sääntelyn lähtökohtana on, että ensin esitellään patentoitavat keksinnöt ja vasta sen jälkeen patentoitavuuden perusedellytykset. Edellä mainittua, EPC:n mukaista esitysjärjestystä ei ole kuitenkaan otettu mukaan Ruotsin uutta patenttilakia koskevaan ehdotukseen (SOU 2015:41). Työryhmän keskustelussa uuden patenttilain yhdenmukaisuutta kansainvälisen sääntelyn sekä erityisesti EPC:n kanssa pidettiin tärkeänä. Keskustelussa todettiin, että toisen ja kolmannen lukujen sisäistä ja keskinäistä esitysjärjestystä voidaan pohtia tarvittaessa lisää jatkotyöskentelyssä.

Lakiluonnoksen toisen luvun pykälistä heräsi keskustelua erityisesti 1§, 3§, 4§, 8§, 9§, 10§ ja 13§ osalta. Pykäläehdotusten valmistelussa nykyisen patenttilain sääntelyä sekä siinä käytettyä termistöä on pyritty päivittämään ja selkeyttämään. Pykäläehdotusten pohjalta heränneessä keskustelussa vallitsi yksimielisyys siitä, että mikäli lain termistöä päivitetään tai muutetaan, tulisi näiden termivalintojen käyttäminen olla johdonmukaista läpi koko lopullisen säädöstekstin. Termistön muuttamisen osalta keskustelussa pidettiin tärkeänä, että myös päivitetty termit ovat linjassa tarkoitetun, lain aineellisen soveltamisalan kanssa, jotta lainlukijan olisi helppo ymmärtää, mitä oikeusvaikutuksia laissa käytetyt ilmaisut voivat synnyttää.

Lakiluonnoksen toisen luvun 1§ käsittää säännökset patentoitavista keksinnöistä. Nykyisessä patenttilaissa viitataan patenttioikeuden kohteena ”keksintöihin”, vaikka tätä yleiskieliseksi käsitteeksi miellettyä termiä ei kuitenkaan ole nykyisessä patenttilaissa lainkaan määritelty. Pohdittiin mahdollisuutta lisätä patenttilain 1§:ään täsmennys siitä, että laissa säädetään nimenomaan ”patentoitavista keksinnöistä” eikä niinkään ”keksinnöistä”, joista yksinomaan jälkimmäistä termiä käytetään nykyisessä patenttilaissa. Keskustelussa vallitsi yksimielisyys siitä, että pykälän yleinen selkeyttäminen ja modernisointi voisi olla joka tapauksessa paikallaan. Keskustelussa pidettiin tärkeänä, että käytetyn termistön johdonmukaisuutta tarkistetaan vielä jatkotyöstämisen yhteydessä. Keskustelussa vallitsi myös yksimielisyyttä siitä, että 1§:n sisältämää luettelointia tulisi vielä muotoilla uudelleen ehdotuksen mukaisesti, jotta 1§:n luetteloinnin tarkoittama aineellinen soveltamisala olisi riittävän helppotajuinen ja selkeä myös

lainlukijan näkökulmasta. Keskustelussa ehdotettiin erityisesti 1§:n 3.kohdan osalta luetteloinnin selkeyttämistä poistamalla turhia pilkutusia sekä jakamalla luettelon sisältöä entistä useampaan alakohtaan (yhtenä ehdotuksena keskustelussa esitettiin, että luettelon tietokoneohjelmaa koskeva maininta eriyttäisiin omaksi alakohdakseen).

Sihteeristö ehdotti lakiluonnoksen toisen luvun 3§:ään (biologisia ja mikrobiologisia menetelmiä koskevat säännökset) EPC:n sanamuodon mukaista lisäystä pykälän ensimmäisen virkkeen aineelliseen sisältöön: "-- eikä kasviin tai eläimeen, joka on saatu yksinomaan olennaisesti biologisella menetelmällä". Keskustelussa kannatettiin tätä EPC:n sanamuodon mukaista lisäystä pykälään (ks. EPC Rule 28(2) ja Euroopan komission tiedonanto C/2016/6997 (3.11.2016)).

Sihteeristö ehdotti myös biologisen materiaalin määrittelyä koskevan 4§:n siirtämistä ennen biologisia ja mikrobiologisia menetelmiä koskevaa 3§:ää. Muutoksen myötä käsite biologinen materiaali määritettäisiin patenttilaissa sen ensimmäisen yhteydessä, mikä ratkaisuna on yhdenmukainen myös biodirektiivin säännösten esitysjärjestyksen kanssa (ks. BioD art. 2-4).

Lakiluonnoksen toisen luvun 4§:n muotoilun osalta pohdittiin, tulisiko nykyisessä patenttilaissa käytettyjä ilmaisuja päivittää siten, että 4§:ään otettavat ilmaisut olisivat entistä yhdenmukaisemmat biodirektiivissä käytettyjen ilmaisujen kanssa. Nykyisessä patenttilaissa todetaan biologisen materiaalin osalta, että "luonnollisesta ympäristöstään eristetty tai teknisen menetelmän avulla tuotettu biologinen materiaali voi olla keksinnön kohteena, vaikka sitä esiintyisi luonnossa". Biodirektiivin suomenkielisessä käännösversiossa edellä lainatun virkkeen viimeinen lause on kuitenkin ilmaistu muodossa "-- myös silloin, kun sitä esiintyy luonnollisessa tilassa" (BioD art. 3(2)). Biodirektiivin englanninkielisessä alkuperäisversiossa lainkohdassa käytetään ilmaisua "even if it previously occurred in nature". Myös Ruotsin patenttilaissa on päädytty direktiivin kanssa samantyyliiseen muotoiluun: "även om det redan förekommer i naturen". Sekä biodirektiivin alkuperäisversioinen muotoilu, että Ruotsin patenttilain muotoilu näyttäisivät viittaavan siihen, että lainkohdan sääntelemä biologinen materiaali voisi olla keksinnön kohteena myös silloinkin taikka siinä tapauksessa, että sitä olisi (jo) ennestään esiintynyt luonnossa. Tähän nojaten sihteeristö ehdotti 4§:ssä käytettävien ilmaisujen yhdenmukaistamista biodirektiivin kanssa seuraavasti: lainkohdan muotoilu voitaisiin muuttaa em. biodirektiivin suomenkielisen käännösversion muotoiseksi taikka muotoon "vaikka sitä esiintyisi sellaisenaan luonnossa". Työryhmässä pohdittiin, onko nykyisen patenttilain muotoilu "vaikka sitä esiintyisi luonnossa" riittävän yhdenmukainen biodirektiivin sanamuodon ja sen tarkoituksen kanssa. Lisäksi pohdittiin, ovatko edellä esitettyjen ilmaisujen merkityserot niin olennaisia, että nykyistä patenttilain sanamuotoa tulisi sen johdosta muuttaa. Keskustelussa nostettiin esille myös, että ennen ko. lainkohdan muuttamista voisi olla hyvä selvittää, miksi nykyisen patenttilain osalta on alun perin tehty valinta poiketa direktiivin muotoilusta. Keskustelussa päädyttiin siihen, että lainkohdan tarkempaa muotoilua pohditaan lisää jatkotyöskentelyssä.

Patentin myöntämisen edellytyksiä koskevan lakiluonnoksen toisen luvun 8§:ssä on pyritty ilmaisemaan nykyistä patenttilakia tiivistetympin ja yksiselitteisemmin patentille asetettavat vaatimukset. Tiiviimpi ja yksiselitteisempi muotoilu on lakiluonnoksen 8§:ssä toteutettu seuraavasti: "patentti voidaan myöntää ainoastaan keksintöön, joka on uusi, keksinnöllinen ja teollisesti käyttökelpoinen". Sihteeristö ehdotti säännökselle myös toista vaihtoehtoista muotoilua: "Patentoitavan keksinnön tulee olla uusi, --". Sihteeristö ehdotti myös lainkohdan termistön muuttamista ja modernisoimista siten, että säännöksen yleinen ymmärrettävyys ja helppotajuus lainlukijan näkökulmasta paranisi entisestään. Tähän nojaten sihteeristö ehdotti nykyisessä patenttilaissa käytetyn termin "teollisesti käyttökelpoinen" muuttamista ja modernisoimista 8§:n osalta muotoon "teollisesti hyödynnettävissä". Termin vaihtamisen ja sen modernisoinnin

taustaksi esiteltiin kansainvälistä säädösaineistoa sekä TRIPS-sopimusta, joissa käytetään ehdotetun termin kaltaisia ilmauksia siitä, että keksinnön tulee olla teollisesti hyödynnettävissä, teollisesti hyödyllinen taikka sitä voidaan käyttää teollisesti hyväksi (ks. TRIPS art. 27 a). Esityksen myötä heränneessä keskustelussa pohdittiin mahdollisuutta modernisoida patenttilaissa käytetty termi ”teollisesti käyttökelpoinen”. Termivaihtoehtoa ”teollisesti hyödynnettävissä (oleva)” pidettiin selkeänä, ja keskustelussa todettiin, että se voisi olla erityisesti maallikon näkökulmasta huomattavasti helpommin ymmärrettävämpi ilmaisu kuin nykyinen patenttilaissa käytetty termi. Keskustelussa nostettiin esille myös toinen vaihtoehtoinen ilmaisu patenttilain nykyiselle termille: ”teollisesti sovellettavissa (oleva)”. Tämän ehdotuksen osalta keskustelussa pohdittiin kuitenkin, olisiko ”soveltaminen” ilmaisuna liian epämääräinen ja sitä kautta liian monitulkintainen lainlukijan näkökulmasta. Keskustelussa kannatettiin joka tapauksessa pykäläehdotuksen mukaista lainkohdan yksinkertaistamista ja selkeyttämistä sekä lainkohdan yleistä modernisointia. Termin ”teollisesti käyttökelpoinen” muuttamisen osalta keskustelussa kannatettiin termin modernisointia, mutta päätöstä sen korvaavasta ilmaisusta ei keskustelussa vielä tehty. Keskustelussa vallitsi yksimielisyys kuitenkin siitä, että valittavan termin tulisi olla mahdollisimman selkeä ja helposti ymmärrettävä. Keskustelussa päädyttiin siihen, että uuden termin valintaa ja muotoilua sekä termiehdotusten välisiä merkityseroja tulisi pohtia lisää jatkotyöskentelyssä.

Lakiluonnoksen toisen luvun 9 § sisältää säännökset keksinnön uutuusvaatimuksesta, patenttihakemusten yhteensattumatilanteista sekä keksinnön lääketieteellisestä käytöstä. Lakiluonnoksen 9§:n säännösmuotoilussa on nykyisen patenttilain vastaavaa sääntelyä pyritty tiivistämään ja yksinkertaistamaan. Lakiluonnoksen 9§:n osalta keskeinen muutos nykyiseen patenttilakiin on uutuussäännösten tiivistäminen ja modernisointi erityisesti säännökseen lisätyn termistön avulla. Lakiluonnoksen 9§:n uuden muotoilun mukaan ”keksintö on uusi, jos se ei kuulu tunnettuun tekniikkaan”. Nykyiseen patenttilakiin ei termiä ”tunnettu tekniikka” ole lainkaan sisällytetty, vaikka vastaavanlainen ilmaisu esiintyy EPC:n (eng. state of the art) ohella myös laajasti kansainvälisessä patenttikirjallisuudessa. Ehdotetulla pykälämuotoilulla on hakemuksen uutuutta koskevaa sääntelyä pyritty ilmaisemaan nykyistä patenttilakia tiivistetympin ja yksiselitteisemmin: lakiluonnoksen 9 §:ään on esimerkiksi lisätty luettelo niistä hakemuksista, jotka voivat muodostaa uutuudenesteen patentin saamiselle, ja säännöksessä uutuuden määrittelyä on pyritty tiivistetyksi ilmaisemaan EPC:stä tutun kattotermin eli termin ”tunnettu tekniikka” avulla. Edellä mainittu muotoiluratkaisu ilmenee lakiluonnoksen 9§:ssä seuraavasti: ”--seuraavat hakemukset *katsotaan* tunnetuksi tekniikaksi--”. Kyseiselle lainkohdalle esitettiin myös toista vaihtoehtoista muotoilua: ”— seuraavat hakemukset *rinnastetaan* tunnettuun tekniikkaan—”. Lakiluonnoksen toinen keskeinen muutos 9§:n osalta on säännökseen lisätty viittaus hakemuksen etuoikeuspäivästä. Saksan ja Iso-Britannian patenttilakeihin on sisällytetty vastaava viittaus hakemuksen etuoikeuspäivästä. Työryhmässä pohdittiin, että mikäli lakiin tehtäisiin ehdotettu viittaus etuoikeussääntelyn osalta, tulisi muuttamisen yhteydessä arvioida myös sitä, onko muutoksella vaikutuksia myös lain muiden lukujen, erityisesti EPC-sääntelyä koskevien lukujen kannalta. Keskustelussa tuotiin myös esille, että uutuudenesteeksi luettavien hakemusten osalta pykäläehdotuksessa ei tällä hetkellä ole huomioitu tilannetta, jossa hakemusta ei ole tehty Suomea koskevana taikka tilannetta, jossa hakemuksesta on poistettu Suomea koskeva maininta. Keskustelussa todettiin, että ehdotetussa pykälämuotoilussa jää siten epäselväksi, muodostuuko edellä mainitunlainen hakemus lainkohdan mukaiseksi uutuudenesteeksi. Keskustelussa nostettiin esille myös kysymys siitä, onko lainkohdan ehdotettu luettelointi ja viittaus etuoikeussääntelyyn yhdenmukainen EPC:n sekä EPO:n käytäntöjen kanssa (ks. EPC 153 art, EPO:n hakemuskielisääntely). EPO:n käytäntöjen osalta keskustelussa pohdittiin, miten EPO:n hakemuskielisääntely vaikuttaa ehdotetun pykälän muotoiluun; pitäisikö esimerkiksi EPO:n hakemuksen kieltä koskeva

poikkeuskäytäntö sisällyttää myös kansalliseen sääntelyyn ja tulisiko EPO:n sääntely yleisesti huomioida osana patenttilain erityisten uutuudenesteiden määrittelyä? Keskustelussa pohdittiin myös sitä, voisiko pykäläehdotuksen keksinnön lääketieteellistä käyttöä sisältävät säännökset erottaa omiksi pykälikseen sääntelyn selkeyttämiseksi. Keskustelussa päädyttiin siihen, että lainkohdan etuoikeussäännökset ja ehdotettu luettelointi vaativat jatkotyössä yhdenmukaisuuden tarkistamista erityisesti EPC:n sekä EPO:n käytäntöjen kannalta.

Lakiluonnoksen toisen luvun 10 § sisältää säännökset patentoitavan keksinnön keksinnöllisyysvaatimuksesta. Pykäläehdotuksen muotoilussa on kiinnitetty huomiota muotoilun yhdenmukaistamiseen erityisesti EPC:n kanssa. Lakiluonnoksen keskeinen muutos 10§:n osalta on siinä tehty viittaus patentoitavan keksinnön ”keksinnöllisyyteen”, jota terminä ei löydy lainkaan nykyisestä patenttilaista siitä huolimatta, että esimerkiksi EPC 56 artiklan nojalla keksinnön tulee sisältää ”keksinnöllinen askel” (eng. inventive step). Nykyisessä patenttilaissa patentoitavalta keksinnöltä edellytetään sitä, että se ”eroaa olennaisesti ennestään tunnetusta”, mutta lakiluonnoksen sisältämä pykäläehdotus korvaisi jatkossa tämän ilmaisun viittauksella, että keksintö on ”keksinnöllinen, jos se ei tunnettu tekniikka huomioiden ole *ilmeinen* alan ammattilaiselle”. Muutosehdotuksen pohjalta heränneessä keskustelussa pohdittiin sitä, onnistutaanko ehdotetulla ilmaisun muuttamisella tosiasiallisesti selventämään säännöksen aineellista soveltamisalaa vai voisiko ilmaisun vaihtaminen jopa ratkaisevasti muuttaa patenttilain keksinnöllisyyttä koskevan sääntelyn tulkintaa. Keskustelussa pidettiin tärkeänä arvioida jatkotyössä sitä, onko ehdotettu muutos pykälään tosiasiaa yhdenmukainen EPC:n kanssa vai onko ehdotetuilla ilmaisulla ”keksinnöllinen” ja ”ilmeinen” liian suuri merkitysero verrattuna EPC:n mukaiseen muotoiluun (eng. inventive step ja obvious to a person skilled in the art). Keskustelussa pohdittiin myös mahdollisuutta lisätä EPC:n mukainen muotoilu ”inventive step” pykälään ehdotetun termin ”keksinnöllisyys” sijaan taikka sen rinnalle. Keskustelussa yleisesti kannatettiin säännöksen yhdenmukaistamista EPC:n kanssa, mutta ehdotuksen mukaisten ilmaisujen osalta päädyttiin siihen, että termivalintaa tulisi arvioida lähemmin jatkotyöskentelyssä.

Lakiluonnoksen toisen luvun 13 §:ssä määritellään patentoitavalta keksinnöltä vaadittava teollinen käyttökelpoisuus. Vaikka nykyisessä patenttilaissa viitataan siihen, että keksinnön tulee olla teollisesti käyttökelpoinen, ei tätä termiä ole kuitenkaan lainkaan nykyisessä patenttilaissa määritely. Lakiluonnoksen 13§:n merkitsemä keskeinen muutos nykyiseen patenttilakiin on siten ko. termin määrittely. Pykäläehdotuksen mukaan ”keksintö on teollisesti käyttökelpoinen, jos se voidaan teollisesti valmistaa tai jos sitä voidaan jollakin teollisuuden alalla käyttää teollisesti hyödyksi”. Pykäläehdotuksen taustalla on kansainvälinen patenttisääntely, jossa keksinnön teollista käyttökelpoisuutta on pykäläehdotuksen tavoin tarkemmin pyritty määrittelyyn (ks. EPC art 57; PCT art 33(4); TRIPS 27 art sekä Ruotsin uutta patenttilakia koskeva mietintö SOU 2015:41 2 kap. 15§ *Industriell tillämpbarhet*). Keskustelussa pohdittiin sitä, voisiko pykälässä viitata yleisesti vain ”valmistamiseen” ehdotetun termin ”teollinen valmistaminen” sijasta. Pykäläehdotuksen pohjalta heränneessä keskustelussa pohdittiin ehdotettujen ilmaisujen mahdollisia merkityseroja ja sitä, voisiko ehdotetut, teollista toimintaa käsitteellistävät ilmaisut rajata ulos jonkin sellaisen keksinnön, jonka tulisi nykyisellään kuulua patentoitavuuden piiriin? Keskustelussa kannatettiin yleisesti säännöksen yhdenmukaistamista EPC:n kanssa, mutta pohdittiin voisiko pykäläehdotuksessa käytettyjä ilmaisuja lähentää yhä enemmän EPC:n muotoilua vastaavaksi. Tämän osalta keskustelussa ehdotettiin EPC 57 artiklan mukaisen ilmaisun soomentamista muotoon ”--voidaan käyttää tai valmistaa millä tahansa teollisuuden alalla” (eng. An invention shall be considered as susceptible of industrial application if it can be made or used in any kind of industry, including agriculture). Keskustelussa ehdotettiin lainkohdalle myös seuraavaa vaihtoehtoista muotoilua: ”--voidaan käyttää tai

valmistaa millä tahansa tekniikan alalla”. Keskustelussa kannatettiin säännöksen yhdenmukaistamista EPC:n kanssa, mutta päädyttiin siihen, että pykälän tarkempaa muotoilua tulisi pohtia lähemmin jatkotyöskentelyssä.

Lakiluonnoksen kolmas luku: yksinoikeus

Lakiluonnoksen kolmannen luvun osalta keskusteltiin erityisesti luvussa käytetyn termistön päivittämisestä sekä patenttisuojan laajuutta koskevasta 3 §:stä.

Keksijänoikeutta sääntelevän 1§:n osalta keskeinen muutos nykyiseen patenttilakiin on pykäläehdotukseen lisätty maininta siitä, että keksinnöllä voi olla useita keksijöitä taikka patentilla useita hakijoita. Nykyisessä patenttilaissa ei ole mainintaa siitä, että keksinnöllä voi olla useita keksijöitä taikka patentilla useita hakijoita. Nykyisessä patenttilaissa ei ole myöskään mainintaa siitä, että patenttioikeus on ajallisesti rajoitettu. Patenttioikeutta sääntelevän 2§:n osalta keskeinen muutos nykyiseen patenttilakiin on siten pykäläehdotukseen lisätty maininta siitä, että patenttioikeus on ajallisesti rajoitettu.

Kolmannen luvun esittelystä heränneessä keskustelussa pohdittiin sitä, voisiko lakiluonnoksen kolmannen luvun otsikossa ja luvun pykälissä käytetyn termin ”yksinoikeus” vaihtaa ilmaisuun ”kielto-oikeus”. Työryhmän keskustelussa pohdittiin myös sitä, tulisiko patenttilain nykyinen termi ”yksinoikeus” korvata kokonaan termillä ”kielto-oikeus” vai tulisiko molemmat termit sisällyttää uuteen patenttilakiin. Keskustelussa pohdittiin, voisiko termien muuttaminen laissa tarkoittaa suurta muutosta oikeudellisen linjanvedon näkökulmasta vai ovatko nykyisen ja ehdotetun termin väliset merkityserot niin vähäisiä, että niitä voisi käyttää laissa korvaavasti taikka rinnan. Keskustelussa pidettiin tärkeänä arvioida jatkotyössä sitä, kumpi termi lisäisi enemmän patenttilain ymmärrettävyyttä erityisesti lainlukijan ja esimerkiksi patentinloukkaajan näkökulmasta. Keskustelussa tuotiin esille, että laissa käytetyn termistön ylläpitämisen tai muuttamisen yhteydessä olisi hyvä pohtia myös sitä, onko nykyisen termin säilyttämiselle muita perusteita kuin se, että sitä on nykyisessä patenttilaissa käytetty. Keskustelussa kannatettiin yleisesti ajatusta termin ”yksinoikeus” vaihtamista ilmaisuun ”kielto-oikeus”, mutta termin muuttamisen osalta päädyttiin vielä siihen, että asiaa olisi hyvä tarkastella lähemmin jatkotyöskentelyssä.

Patenttisuojan laajuutta sääntelevän 3§:n osalta keskeinen muutos nykyiseen patenttilakiin olisi säännöksen yksinkertaistettu ja tiivistetty muotoilu siitä, miten ”patenttivaatimukset määräävät patenttisuojan laajuuden” ja kuinka ”patenttivaatimusten käsittämiseksi voidaan patentin selitystä ja piirustuksia käyttää apuna”. Vaihtoehtoisina muotoina esitettiin myös seuraavaa: ”-- keksinnön selitystä ja piirustuksia voidaan käyttää/tulee käyttää patenttivaatimusten käsittämiseksi/tulkitsemiseksi/ymmärtämiseksi”. Vaihtoehtoisten muotoilujen taustalla on EPC:n 69. artikla (eng. -- the description and drawings shall be used to interpret the claims). Työryhmän keskustelussa kannatettiin pykälän muotoilun ja sisällön yhdenmukaistamista kansainvälisen sääntelyn sekä erityisesti EPC:n kanssa. Keskustelussa tuotiin esille myös kysymys siitä, tulisiko pykälän muotoilussa ottaa kantaa myös patenttivaatimuksia koskevan mahdollisen ekvivalenssitilanteen ratkaisemiseen. Keskustelussa päädyttiin siihen, että kyseessä olevan pykälän muotoilu vaatii kokonaisuudessaan vielä selventämistä jatkotyöskentelyssä.

Lakiluonnoksen kuudes luku: etuoikeus

Kuudennen luvun osalta keskeiset muutokset nykyiseen patenttilakiin olisivat lukuun tehdyt lisäykset aiemmin patenttiasetukseen ja patenttimääräyksiin kuuluvista säännöksistä. Kuudennen luvun 2-8 §:iin on nostettu patenttiasetuksesta ja –määräyksestä lain tasolle sellaista säännöksiä, joista esimerkiksi Ruotsissa nykyisellään säädetään lain tasolla. Ehdotetun muutoksen taustalla on tavoite selkeyttää patenttisääntelyn kokonaisuutta sekä sitä, että patenttisääntelyn olennaiset säännökset hahmottuisivat lainlukijalle nykyistä paremmin. Lakiluonnoksen kuudenteen lukuun tehdyillä muutoksilla on pyritty

vastaamaan sääntelyn selkeyttämisen tarpeeseen, mikä johtuu esimerkiksi siitä, että nykyisestä patenttilaista puuttuu kokonaan säännökset siitä, kenellä on oikeus etuoikeuteen ja miten tämä oikeus voi siirtyä (vrt. EPC 87 artikla). Kuudennen luvun 6§:n osalta lakiluonnokseen on siten tehty lisäys etuoikeuden kirjallisesta selvitysvelvollisuudesta tilanteessa, jossa etuoikeuden hakija ja sen perustaksi ilmoitetun hakemuksen haltija ovat eri henkilöitä.

Jatkovalmistelussa olisi hyvä pohtia ja tehdä kokonaisharkintaa siitä, mistä nykyisten patenttiasetuksen ja –määräyksen säännöksistä olisi syytä säätää laintasoisesti ja mitkä säännökset voitaisiin jättää asetus- ja määräystasolle. Sihteeristö ehdotti, että em. muutosten arvioimiseksi olisi hyvä tarkastella kansainvälistä patenttisääntelyä sekä erityisesti EPC:n määräyksiä. Kuudenteen lukuun tehtävien muutosten kannalta myös EPO:n ratkaisukäytäntöä voisi olla hyvä tarkastella vertailukohtana (esim. EPO:n presidentin päätäntävällän vaikutus EPO:n ratkaisukäytännössä).

Kuudennen luvun esittelystä heränneessä keskustelussa pohdittiin sitä, onko etuoikeussääntely luonnoksen pykälämuotoiluissa liian tarkkaan määritelty ja voisiko se vastaisuudessa muodostaa ongelmia hakijoiden näkökulmasta nykytilaan verrattuna. Työryhmän keskustelussa pohdittiin myös sitä, voisiko etuoikeuden selvittäminen olla kirjallisen selvittämisen lisäksi mahdollista myös suullisesti taikka sähköisesti. Keskustelussa nostettiin tavaramerkkilakiin viitaten esille, että etuoikeuden sähköistä selvittämistä olisi hyvä arvioida myös siitä näkökulmasta, voidaanko sähköisesti tehty etuoikeuden selvittäminen rinnastaa kirjalliseen selvittämiseen.

Kommentit esityksen loppuksi

Työryhmän keskustelussa todettiin loppuksi vielä lakiluonnoksen yleisistä säännöksistä, että niiden muotoilussa tulisi ottaa huomioon, että laissa säädetään myös patentin hakemisesta eikä pelkästä patentista, ja että lain soveltamisalaan kuuluu myös esimerkiksi patenttihakemus. Keskustelussa todettiin, että yleisten säännösten lopullinen muotoilu vaatii vielä jatkotyöstämistä.

4 Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään keskiviikkona 25.10. klo 10-12 valtioneuvoston kokouskeskuksen tiloissa Eteläesplanadi 4:ssä, neuvotteluhuone Sali 1:ssä. Kokouksesta on lähetetty kalenterikutsu, ja kokouksen asialista lähetetään lähempänä kokousta.

5 Muut asiat

Keskusteltiin lyhyesti Euroopan komission patenttialoitteista ja niiden alustavasta käsittelyaikataulusta.

6 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.58

Liitteet

Jakelu Työryhmän jäsenet.